

Моніторинг наслідків виконання Програми економічного і соціального розвитку Чернігівської міської територіальної громади на 2025 рік для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

Згідно з пп 6 п. 1 ст. 9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» стратегічна екологічна оцінка (далі – СЕО) документу державного планування не завершується з його прийняттям. Так, значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час і після реалізації проєкту Програми економічного і соціального розвитку Чернігівської міської територіальної громади на 2025 рік (далі – проєкт Програми), погодженого рішенням виконавчого комітету Чернігівської міської ради від 06.12.2024 № 813, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування, а саме проєкту Програми, здійснюється згідно з пп.5 п.1 ст.5 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» та відповідно до передбачених у розділі 9 Звіту про стратегічну екологічну оцінку проєкту Програми економічного і соціального розвитку Чернігівської міської територіальної громади на 2025 рік заходів.

При проведенні моніторингу базовим періодом визначений 2024 рік. Оцінка здійснюється шляхом порівняння показників 2025 року з базовим періодом.

Для здійснення моніторингу виконувались наступні заходи, у тому числі із залученням сторонніх організацій:

1. Моніторинг забруднення атмосферного повітря в місті Чернігові на стаціонарних постах спостережень;
2. Системне оновлення інформації про стан навколишнього природного середовища, здоров'я населення та техногенні об'єкти, що впливають на нього;
3. Комплексне оброблення та аналіз даних спостережень та обліку.

При проведенні цього моніторингу використані дані, надані Деснянським басейновим управлінням водних ресурсів Державного агентства водних ресурсів України, управлінням охорони здоров'я Чернігівської міської ради.

Згідно з пп 1 п. 1 Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» частина респондентів не подала статистичну та фінансову звітність за 2024 рік, що унеможливило формування органами державної статистики в

повному обсязі об'єктивної статистичної інформації, тому отримані дані можуть бути уточнені.

Екологічні індикатори

№	Індикатор	Рік		Темп
		2024	2025	2025/2024
Забруднення атмосферного повітря				
1	Викиди в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, тис. т на рік, з них:	2,5	*	-
	- діоксид сірки	0,0013	*	-
	- оксиди азоту	0,8	*	-
	- оксид вуглецю	0,4	*	-
	- метан	1,2	*	-
	- неметанові легкі органічні сполуки	0,06	*	-
2.	Викиди діоксиду вуглецю, тис. т	625,7	*	-
	Оцінка результатів:	-		
Водні ресурси				
3	Загальний забір води, млн м ³ на рік	92,138	75,151	0,816
4	Обсяги використання свіжої води, млн м ³ на рік	91,175	73,555	0,807
5	Загальний обсяг скидання зворотних вод у водні об'єкти, млн м ³ на рік	85,890	71,267	0,83
6	Обсяг скидання нормативно очищених вод, млн м ³ на рік	12,975	12,473	0,961

№	Індикатор	Рік		Темп
		2024	2025	2025/2024
7	Обсяг скидання забруднених вод, млн м ³ на рік	-	-	-
8	Обсяг скидання нормативно чистих без очистки вод, млн м ³ на рік	72,915	58,791	0,806
	Оцінка результатів:	Результат позитивний. Зменшення загального забору води свідчить про раціональне використання водних ресурсів міста, що спрямоване на збереження прісноводних ресурсів. Зменшення загального обсягу скидання зворотних вод у водні об'єкти відбулося за рахунок модернізації очисних споруд та раціонального водокористування.		
Відходи				
9	Загальна кількість утворених відходів, тис. т	49,2	*	-
10	Обсяг утилізованих відходів, тис. т	0,6	*	-
11	Обсяг відходів, видалених у спеціально відведені місця, тис. т	194,3	*	-
12	Наявність відходів у тимчасовому зберіганні, на кінець року, тис. т	5,2	*	-
	Оцінка результатів:	-		
Здоров'я населення				
13	Народжуваність (на 1000 населення)	4,37	4,25	0,973
14	Смертність (на 1000 населення)	13,26	15,24	1,149
	за причинами:			
	- хвороби системи кровообігу, %	63,1	62,1	0,984
	- злоякісні новоутворення, %	19,7	21,4	1,086
	- хвороби органів травлення, %	5,3	6,2	1,17

№	Індикатор	Рік		Темп
		2024	2025	2025/2024
	Оцінка результатів:	Негативна динаміка відтворення населення у Чернігівській міській територіальній громаді триває – смертність перевищує народжуваність більш ніж у 3 рази. У структурі смертності населення залишаються провідними хвороби системи кровообігу та злоякісні новоутворення. Слід активізувати санітарно-освітню роботу серед населення щодо профілактики та раннього виявлення захворювань, особливо, візуальних локалізацій.		
Рекреаційні ресурси та природно-заповідний фонд				
16	Кількість об'єктів природно-заповідного фонду, шт.	24	24	1,0
17	Площа земель під об'єктами природно-заповідного фонду, га	340,0	340,0	1,0
18	Площа відновлених екосистем	-	-	-
	Оцінка результатів:	Результат стабільний, без кількісних змін.		

* – інформація відсутня, оскільки оприлюднення даних Державною службою статистики України щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, утворення та поведження з відходами відбудеться після 30 липня 2026 року.

У 2025 році для забезпечення раціонального та ефективного споживання енергоносіїв та дотримання встановлених граничних норм з використання енергоресурсів бюджетними установами міста продовжувалась робота щодо контролю та моніторингу за використанням енергетичних ресурсів.

Аналізуючи енергоспоживання у 2025 році, за підсумками використання енергоносіїв у 2025 році, спостерігається наступне скорочення обсягів споживання:

- електрична енергія на 6%;
- теплова енергія на 8%;
- природний газ на 4%;
- гаряча вода на 13%;
- холодна вода на 8%.